

بیمه چیست؟

گفته می شود بیمه نوعی سرمایه گذاری است. اما نه از آن گونه که کسی انتظار داشته باشد پولش را پس بگیرد. و البته قمار هم نیست. یک قمارباز خطر می کند، در حالیکه بیمه علیه خطر از انسان محافظت می کند. بیمه روشی برای تقسیم خطر با دیگران است. از دوران باستان، برخی افراد منابع مالی خود را برای کمک به کسانی که متحمل ضرر می شدند، به طور مشترک سرمایه گذاری می کردند. حضرت موسی به قوم اسرائیل دستور داده بود که به صورت دوره ای، مقداری از تولیدات خود را به خارجیان مقیم، پسران بی پدر و زنان بیوه کمک کنند. (کتاب تثنیه دومین کتاب تورات) ریشه ی بیمه به زمان تمدن بابل برمی گردد .

تاجران تشویق می شدند که به کاروان های تجاری وام های کوتاه مدت بدهند و وقتی کالا به سلامت به مقصد رسید پول خود را با سود پس بگیرند. این فعالیت مشابه یکی از قوانین حقوق دریایی است که در نظام نامه ی حمورابی به رسمیت شناخته شد (۲۱۰۰ سال قبل از میلاد). این قانون، عقدی به صورت رهن است که صاحب کشتی در مقابل گرو گذاردن کشتی و گاهی گرو گذاردن کرایه ی قابل دریافت کشتی، مبلغی دریافت می دارد در صورتی که کشتی غرق شود یا از بین برود پول طلبکار از بین می رود. ولی اگر کشتی به سلامت باز گشت مبلغ قرض به اضافه ی سودی که نرخ آن از حد معمولی بیشتر است به طلبکار مسترد می گردد (تعداد

دفعاتی که کشتی‌ها سالم برمی‌گشتند زیادتر بود). این مشابه روشی بود که فنیقی‌ها در تجارت دریایی خود به کار می‌گرفتند. رومیان باستان انجمن تدفین داشتند. به نوعی مانند بیمه‌ی عمر، که مخارج تدفین و پرداخت مبلغی به بازماندگان عضو این انجمن را به عهده داشت .

با گسترش شهرها و تجارت در اروپا، انجمن‌های قرون وسطایی برای حفظ اعضای خود از زیان‌های خطرانی مانند آتش‌سوزی و غرق شدن کشتی، آزاد کردن اسرا از دست دزدان دریایی، ترتیب مراسم تدفین درخور و شایسته و حمایت در زمان فقر و بیماری متعهد شدند. طبق شواهد، اولین قرارداد بیمه مربوط به اواسط قرن چهاردهم است، بیمه‌ی دریایی در میان ملل اروپایی وابسته به تجارت دریایی، عمومیت اجرایی داشت. در لندن، قهوه‌خانه‌ی لویدز محلی بود که تاجران، صاحبان کشتی و بیمه‌گران برای معاملات تجاری با هم ملاقات می‌کردند. سرمایه‌گذاران که پیشنهاد قرارداد بیمه را به دریانوردان می‌دادند، اسامی خود را در زیر ورقه‌ای می‌نوشتند و مقدار مشخصی از خطر را در مقابل مبادله‌ی مبلغ معینی (همان حق بیمه)، تقبل می‌کردند. بدین ترتیب تا آخر قرن هجدهم، لویدز به اولین شرکت بیمه‌ی مدرن تبدیل شد. در سال ۱۹۶۳ ادموند هالی، ستاره شناس، اولین جدول مرگ و میر را بر اساس قوانین آماری مرگ و میر و سود تهیه کرد. این جدول در سال ۱۷۵۶ توسط ژوزف دادسون اصلاح شد. و بدین ترتیب محاسبه‌ی نرخ حق بیمه برای سنین مختلف مقدور شد.

• درحالی که قبلاً برای تمام سنین یکسان محاسبه می شد

بیمه ی امروزی

امروزه وقتی که مردم خود را بیمه می کنند به این معنی است که کماکان خطر خود را با بیمه گر تقسیم می کنند. شرکت های مدرن بیمه، آماری را که نشانگر میزان ضررهای گذشته، مانند خطر آتش سوزی و غیره است مطالعه می کنند تا بتوانند میزان ضررهایی را که ممکن است در آینده به مشتریانشان تحمیل شود، حدس بزنند. شرکت های بیمه از وجوهی که مشتریان به آنها می پردازند، برای جبران خسارت اشخاص متضرر شده اقدام می کنند.

آیا همه به بیمه نیاز دارند؟

واقعاً شما به بیمه نیاز دارید؟ چه نوع بیمه ای برای شرایط شما مناسب است؟ در برخی از کشورها داشتن انواع خاصی از بیمه ها اجباری است. و در برخی دیگر هم، خیلی از انواع بیمه شناخته نشده است. به علاوه هزینه ی بیمه و انواع پوشش آن در کشورهای مختلف متفاوت است. اما اصل اساسی بیمه یعنی شراکت در خطر، در همه جا یکسان است. به این ترتیب صرف هزینه برای بیمه، کار عاقلانه ای است. حتی اگر هیچ دعوایی اقامه نشود. به نظر شما همراه داشتن یک لاستیک یدک در پشت ماشین

سرمایه‌گذاری بیهوده‌ای است؟ حتی اگر هرگز از آن استفاده نشود احساس امنیتی که راننده از بودن این لاستیک در ماشین دارد، صرف هزینه‌ی آن را قابل قبول می‌کند. هرچند بعضی از خسارت‌ها با پرداخت پول قابل جبران نیستند ولی می‌توان بخشی از خسارت‌های وارده را جبران کرد .

انواع بیمه‌نامه‌ها

بیشتر بیمه‌هایی که اشخاص تهیه می‌کنند در ۵ نوع بیمه‌ی کلی زیر طبقه‌بندی می‌شوند

بیمه مالکیت

بیمه برای از بین رفتن خانه، تجارت، اتومبیل، یا مالکیت‌های دیگر معمول‌ترین نوع مدیریت خطر است. بعضی از بیمه‌نامه‌های منازل، اسباب و اثاثیه را نیز پوشش می‌دهند. اگر شما این نوع بیمه‌نامه را می‌خرید حتماً از اجناس داخل خانه‌ی خود فهرستی تهیه کنید. حتی اگر می‌توانید از اثاث منزل خود عکس یا فیلم ویدیویی بگیرید. این فهرست را به همراه لیست ارزیابی یا رسید کالا در جایی مطمئن غیر از خانه‌ی خود نگهداری کنید .

بیمه‌ی مسئولیت

هر کس که اتومبیلی را می‌راند یا صاحب ملکی است یا تجارتی انجام می‌دهد یا دیگران را در استخدام دارد، همیشه در معرض خطر بروز حادثه قرار دارد. این حادثه ممکن است به خسارت به مایملک، مصدومیت یا مرگ اشخاص دیگر منجر شود. راننده‌ی ماشین، صاحب اموال و مدیران، مسئول تعمیر اموال خسارت دیده، درمان یا حتی درد و رنج اشخاصی که حادثه برای آنها اتفاق افتاده، هستند. در خیلی از کشورها، قانون راننده‌ها و صاحبان اموال را مجبور به داشتن بیمه‌ی مسئولیت می‌کند تا بیمه برای پرداخت خسارت به آنها کمک کند. حتی اگر صاحب ملک، راننده، یا کارفرما مسئولیت خود را بیمه نکرده باشد او در مقابل قربانیان حادثه و خانواده‌های آنان از نظر اخلاقی و قانونی مسئول است .

بیمه خدمات درمانی

برخی از کشورها نوعی بیمه را برای سالخوردگان تامین می‌کنند که به واسطه‌ی آن اشخاص سالمند از مقرری و درمان کافی بهره‌مند می‌شوند. در این موارد بیمه مقدار کمی از این هزینه‌ها را به عهده می‌گیرد. در نتیجه اشخاص بیمه‌های دیگری را برای تکمیل این بیمه اختیار می‌کنند. در خیلی از کشورها بیمه درمانی کارگران یک شرط استخدامی است. در برخی از کشورها مانند کشور ما سازمانی وجود دارد که اشخاص را در مقابل

دریافت مبلغی به صورت ماهانه یا سالانه با قیمت‌های پایین‌تر بیمه می‌کند. هرچند استفاده از این نوع بیمه، انتخاب نوع درمان و پزشک معالج را محدود می‌کند .

بیمه‌ی ناتوانی و بیمه‌ی عمر

بیمه‌ی ناتوانی درآمد محدودی را برای شخص مصدومی که نمی‌تواند کار کند تأمین می‌کند. بیمه‌ی عمر به بازماندگان شخص متوفی که بیمه شده، کمک مالی می‌کند. این بیمه به خانواده‌های بازماندگان کمک می‌کند تا قرض‌های سنگین خود را بپردازند و پس از مرگ نان‌آور خانواده به زندگی عادی خود بازگردند .

بیمه‌ی نوع ششم (یا بیمه‌های عجیب)

این نوع بیمه در ایران رایج نیست. ولی در خارج از کشورمان مبالغ هنگفتی برای این نوع بیمه پرداخت می‌شود. بیمه‌اعضای بدن. آیا شما حاضرید پایتان را برای یک میلیون دلار قطع کنید؟ مطمئناً پاسخ شما خیر است. پس لزومی هم نیست که آن را بیمه کنید. اما آدم‌های مشهور که به خاطر بعضی از قسمت‌های بدن خود مشهور شده‌اند و در واقع ابزار کار آنها همین اعضاست این نیاز را احساس می‌کنند. داستان این نوع بیمه‌ها بسیار طولانی است. اما موج جدید آن هنگامی درگرفت که شایعه شد

خواننده‌ای مشهور، کل بدن خود را تا مبلغ یک بلیون دلار بیمه کرده‌است. هرچند نمایندگان بیمه‌ی او این شایعه را رد می‌کنند .

اولین بیمه‌ی اعضای بدن در سال ۱۹۲۰ شکل گرفت. وقتی که بازیگر فیلم‌های صامت، بن تورپین، که به خاطر چشم‌های چپاش مشهور بود، چشمان خود را ۲۰ هزار دلار در مقابل معالجه بیمه کرد. چند سال بعد، کروئر جیمی دوران‌ت برای بینی نه چندان مشهورش یک بیمه نامه‌ی ۵۰ هزار دلاری خرید .

بازیگران زن بیشتر از آقایان به اعضای بدن خود احترام می‌گذارند. هاروی لوو قهرمان یویو بازی در سال ۱۹۳۴ دستان یویو باز خود را به مبلغ 150 هزار دلار بیمه کرد. چاس مک دویت نوازنده‌ی سکيفل (نوعی ساز انگلیسی که معمولاً "نوازنده خودش آن را می‌سازد) دستان هنرمند خود را به مبلغ ۵ هزار پوند بیمه کرد ولی هیچوقت به زهنش خطور نکرد که محبوبیت ساز خود را نیز بیمه کند .

اما در صنعت بیمه، گاهی جنسیت نیز بی‌ربط است. به یک بازیگر تایلندی دوجنسی به نام پوه که قرار بود برنامه‌ای را در ادینبورگ اجرا کند گفته شد که اعضای بدن الصاقی وی در ارتفاع زیاد خواهید ترکید و او آن را به ارزش ۵۰۰ هزار دلار بیمه کرد .

در جایی که اعضای بدن سالم برای بیمه‌کنندگان منفعت به همراه دارد، بیمه کردن صدا نیز تجارت آفرین است. بروس اسپرینگستین تا سقف ۶

میلیون دلار صدای خود را بیمه کرد. این درحالی است که رود استوارت، ساکسیفون درخشان خود را نیز بیمه کرده است. پیانیست مشهور، ریچارد کلایدرمن و گیتاریست گروه رولینگ استون، دستان خود را بیمه کرده اند .

با این همه دست و پای بیمه شده، آدم فکر می کند که ورزشکاران نیز باید بیشتر از همه خود را بیمه کنند. ولی جالب است بدانید ورزشکارانی که خود را بیمه کرده باشند بسیار کم هستند. چون ورزشکاران به جای بیمه ی اعضای بدن خود به طور کامل در مقابل ناتوانی بیمه می شوند. مثلا در چند سال اخیر یک بازیکن تیم سان فرانسیسکو جاینت، بری باند، بیمه شد. ولی همین بیمه در سال ۲۰۰۱ تمدید نشد، چون قرارداد بازیکن با تیم نزدیک به اتمام بود. لویدز که اولین شرکت رسمی بیمه ی دنیا است بیشترین سهم را در بیمه کردن اعضای بدن آدم های مشهور دارد .

بیمه ای که همه بدان نیاز دارند

اگر شما جایی زندگی می کنید که بیمه معمول است یا اصلا وجود ندارد، بیمه ای هست که شما باید و بتوانید به دست آورید. از آنجا که بیمه یعنی وسیله ای برای تضمین سلامت و امنیت باید بدانید چگونه می توانید آن را بدست آورید؟ شما می توانید گام هایی اساسی در جهت کاهش خطراتی که در معرض آن قرار دارید، بردارید . در مورد آینده فکر کنید. خردمندی در زمان فراوانی، امنیت به ارمغان می آورد. در زمان پولداری نسبی، کنار

گذاشتن مبلغی برای روز مبدا کاری خردمندانه است. وجدان آگاه داشته باشید. خیلی از خطرات با داشتن وجدانی آگاه قابل کنترل هستند. می‌توان با کمی ملاحظه و رعایت حقوق دیگران و مقررات راهنمایی و رانندگی، از تصادفات رانندگی جلوگیری کرد. فکر کنید که چه زندگی‌هایی از بین نمی‌رفت اگر راننده در هنگام رانندگی خواب‌آلود نبود یا با تلفن همراه صحبت نمی‌کرد. استفاده از کمربند ایمنی یک راه دیگر تقلیل خطر در هنگام تصادفات است .

در منزل و محل کار نیز رعایت خیلی از مسائل احتمال بروز خطر را کم کند .

مراقب سلامتی خود باشید. برای این نوع احتیاط شما فقط نیاز به کمی دانش و مطالعه دارید. مراجعه‌ی سریع به پزشک قبل از مزمن شدن بیماری، راهی خوب برای تقلیل ضرر و زیان است. چون درمان بیماری‌های مزمن هم گران است و هم طولانی مدت. به قول قدیمی‌ها: پیشگیری بهتر از درمان است.

مفهوم اصل پراکنده بودن خطرهای بیمه شده چیست؟

بیمه‌گر از نظر توان و قدرت مالی، محدودیت دارد لذا مبلغ معینی می‌تواند خسارت بپردازد و به همین دلیل است که از ریسک‌هایی که قبول می‌کند بخشی را متناسب با توان مالی به حساب شرکت خود

نگه می‌دارد و بقیه را از طریق تأمین پوشش اتکائی نزد بیمه‌گران اتکائی داخلی یا خارجی بیمه اتکائی می‌کند که به آن "توزیع جهانی ریسک" می‌گویند. حال اگر حادثه‌ای رخ دهد (برای مثال، حوادث فاجعه آمیز که تعداد زیادی از موارد بیمه شده خسارت می‌بیند) بیمه‌گر باید خسارت‌های متعددی پرداخت کند. به همین دلیل، بیمه‌گر میزان سهم نگهداری خود را بر اساس تجمع یا تراکم خطر کنترل می‌کند. یعنی، اگر خطر بیمه شده تحقق پیدا کرد و تعداد زیادی از بیمه‌گذاران یک طبقه ریسک دچار خسارت شدند بیمه‌گر تا چه حد توان پرداخت خسارت دارد. بیمه‌گر با تکیه بر اصل کنترل تجمع ریسک، سعی می‌کند که ریسک‌های بیمه شده در سطح جغرافیائی وسیعی پراکنده باشند تا بتواند از جمع‌آوری حق بیمه از نقاط جغرافیائی وسیع، خسارت وارده در یک منطقه جغرافیائی محدود را بپردازد. ضرب‌المثلی در این مورد هست که می‌گوید: "بیمه‌گر همه تخم‌مرغ‌هایش را در یک سبد قرار نمی‌دهد تا چنانچه سبد افتاد همه تخم‌مرغ‌ها نشکند." در این ضرب‌المثل خطرهای بیمه شده به تخم‌مرغ تشبیه شده‌اند. برای مثال، اگر بیمه‌گر کالاهای بیمه شده در یک کشتی را بیمه کرده است، یک تجمع خطر است. میزان پذیرش ریسک و ظرفیت نگهداری بیمه‌گر در این کشتی باید به اندازه‌ای باشد که قدرت و توان مالی شرکت بیمه اجازه می‌دهد. هنگامی که کالاهای بیمه شده یا حتی خود کشتی نزد بیمه‌گر واحد بیمه شده و متجاوز از

ظرفیت پذیرش بیمه گر است باید فوراً قسمت اتکائی شرکت بیمه برای
مازاد بر ظرفیت نگهداری، پوشش اتکائی لازم را تهیه کند. به همین
علت، شرکت های بیمه برای هر کشتی که کالای بیمه شده در آن
دارند، برای کنترل تجمع خطر، کارت کشتی تهیه می کنند.

گروه های چهارگانه ریسک کدامند و کدام گروه ها از نظر بیمه گر
برای بیمه شدن مطلوبند؟

گروه های چهارگانه ریسک عبارتند از:

الف - ریسک های خالص یا ایستا که ممکن است نتیجه زیان یا عدم
زیان داشته باشند، مانند داشتن اتومبیل در مقابل خطرهای که برای
دارنده آن ممکن است داشته باشد.

ب - ریسک های سوداگرانه که ممکن است نتیجه زیان، عدم زیان و
سود داشته باشند، نظیر فعالیت های تجاری یعنی خرید به نیت فروش
با قیمت بالاتر

پ - ریسک های خاص که در صورت تحقق، آثار زیانبار آن ها دامن گیر
گروه کوچکی می شود؛ برای مثال، افراد یک خانواده که با اتومبیل
خود مسافرت می کنند و در راه تصادف می کنند یا اعضاء تیم
کوهنوردی که مسیر را گم می کنند و در طوفان و سرما گرفتار
می شوند و صدمه می بینند.

ت - ریسک های عام که در صورت وقوع، تعداد زیادی از مردم دچار
خسارت جانی و مالی می شوند، مانند سیل، طوفان و زلزله
از میان این چهارگروه، ریسک های خالص و خاص بیمه پذیرند و
مطلوب بیمه گران. زیرا که بیمه گر، هم قادر به ارزیابی عوامل مؤثر

در ریسک و تعیین حق بیمه است و هم، خسارت وارده در حدی است که بیمه‌گر با مدیریت مالی مناسب توان پرداخت آنها را دارد. از دو گروه باقی مانده، ریسک‌های سوداگرانه به هیچ وجه بیمه‌پذیر نیست، زیرا که عوامل مؤثر در ریسک‌های سواگرانه به قدری زیاد است که بیمه‌گر نمی‌تواند همه این عوامل را شناسائی کند، در نتیجه نمی‌تواند حق بیمه را تعیین کند. گروه ریسک‌های عام از نظر فنی، بیمه‌پذیرند، زیرا که با تواتر و شدت متغیر، در گذشته اتفاق افتاده و احتمال وقوع آنها در آینده نیز وجود دارد. از آن جا که دامنه خسارت‌ها در صورت تحقق ریسک عام بسیار وسیع و توان مالی بیمه‌گر نیز برای پرداخت خسارت، محدود است، مطلوبیت چندانی برای بیمه‌گر ندارد. افزودن بر این، تأمین پوشش بیمه اتکائی برای ریسک‌های عام نیز به سادگی امکان‌پذیر نیست و حق بیمه سنگینی هم نیاز دارد. با این همه، بیمه‌گر تحت شرایطی خاص، برای بیمه‌گذاران متقاضی در مقابل دریافت حق بیمه مناسب آنها را بیمه می‌کند.